

GAZİANTEP UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Journal homepage: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/jss>

Araştırma Makalesi • Research Article

Haber Ajanslarının Anlık Mesajlaşma Servisi Kullanımı Üzerine Bir İnceleme: Telegram Örneği

An Examination On The Use Of The News Agency's Instant Messaging Service: Examples Of Telegram

Mert KÜÇÜKVARDAR^{a*}

^a Dr. İstanbul / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0001-5205-4674

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 14 Nisan 2021

Kabul tarihi: 4 Ekim 2021

Anahtar Kelimeler:

Dijital habercilik,

Haber ajansları,

Anlık mesajlaşma servisi

ÖZ

Dijital habercilik her geçen gün etki alanını artırmaktadır. Anlık mesajlaşma servislerinin kitle iletişim araçlarına haber sağlayan haber ajansları tarafından kullanılmasıyla birlikte haberin dolaşımı hız kazanmıştır. Mesajlaşma servisi kullanıcıları ve haber okuyucuları açısından da değişimler yaşanmıştır. WhatsApp gibi Türkiye’de sıkça tercih edilen anlık mesajlaşma uygulamasının gizlilik politikasındaki değişiklik kararıyla birlikte farklı uygulamalara olan ilgi artmıştır. Bunlardan biri olan ve popülerliğini artıran Telegram, haber ajanslarının haber dağıtımından tercih ettiği bir uygulama haline gelmiştir. Bu nedenle anlık mesajlaşma programlarının habercilikte kullanımına yönelik çeşitli araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırmada AA, DHA ve İHA haber ajanslarının resmi Telegram hesapları 22 Şubat - 3 Mart tarihlerini kapsayan bir zaman diliminde gruplarda bulunan katılımcı sayıları, yapılan haber içerikleri paylaşımları, okunma sayıları ve bunların temalara göre dağılımları açısından niceliksel olarak incelenmiştir. İlk ve son gün kullanıcı sayısı değişim oranları incelendiğinde İHA, Telegram hesabının %12.42 artış ile ilk sırada geldiği görülmüştür. En az değişim %1.19 ile DHA Telegram hesabında görülmüştür. Ortalama haber sayısına bakıldığında AA’nın 12.4, DHA’nın 1.8, İHA’nın ise 13.4 ortalama haber paylaşım sayısına ulaştığı görülmüştür. Haber ajanslarının Türkiye’de oldukça geniş kitlelere ulaştığı, günlük haber akışını sağladığı bilinmektedir. Bu bilgiler göz önüne alındığında haber ajanslarının Telegram hesaplarından yapılan haber paylaşımlarına ait oranın oldukça düşük olduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak AA ve İHA haber ajanslarının paylaşımları benzerlik göstermektedir. Her iki haber ajansında yaşam temalı haberler ön plana çıkmıştır. Fakat haber paylaşımlarının sayısı yetersiz ve haber temaları okuyucuya her alandan bilgi verebilecek nitelikte değildir. Sonuç olarak her geçen gün önemini artıran mesajlaşma uygulamalarının habercilik açısından değerlendirildiği kapsamlı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

ARTICLE INFO

Article History:

Received April 14, 2021

Accepted October 4, 2021

Keywords:

Digital Journalism,

News Agencies,

Instant Messaging Service

ABSTRACT

Digital journalism is increasing its influence day by day. With the use of messaging services by news agencies, the circulation of news has gained momentum. Interest in different apps has increased with Whatsapp's decision to change its privacy policy. As a result, Telegram has become an application used by news agencies in terms of news distribution. For this reason, there is a need for various researches on the use of instant messaging programs in journalism. In this study, official Telegram accounts of Anadolu News Agency (AA), Demirören News Agency (DHA) and İhlas News Agency (İHA) were examined in a time period between February 22 and March 3. In the study, the number of participants in the accounts of news agencies, the sharing of news content, the number of readings and their distribution by fields were analyzed quantitatively. When the first and last day user change rates were examined, it was determined that the İHA Telegram account came in first place with an increase of 12.42%. The least change was seen on the DHA Telegram account with 1.19%. When the news sharing averages are examined, it is seen that AA has an average of 12.4, DHA has an average of 1.8, and an İHA has an average of 13.4. As a result the number of news shares in Telegram accounts is insufficient, and news themes are not satisfying for the reader. In addition to all this, extensive research is needed in terms of the use of the instant messaging service in journalism.

* Sorumlu yazar/Corresponding author.
e-posta: mertkvardar@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

Digital journalism is to enrich with communication technologies. Along with the developments in various technologies, especially communication tools, the journalism profession and the understanding of journalism have changed. Individuals and institutions that adopt the traditional journalistic approach follow these developments closely. Internet journalism has contributed to the orientation of large media groups to digital journalism. With the Covid-19 outbreak, news websites and news agencies are facing a more intense consumer audience. New digital behaviors have emerged with the outbreak. Even individuals who have never used applications such as Facebook and WhatsApp before have joined these applications. Today, many internet news portals strive to deliver news to their readers faster. News providers also benefit from applications such as social media tools and messaging services. These allow the journalism profession to diversify and reach a wider audience. Looking to the future, it appears that one of the most important ways for journalists to survive in the long run is to establish stronger and deeper connections with online readers. For this reason, tools such as the messaging service are becoming important.

According to research, young people consume more news through services such as Instagram, Snapchat and TikTok. Because of the epidemic, face-to-face meetings have been replaced by video conferences. As a result of this, new platforms for personal communication have emerged. In the last 10 years, many different messaging programs have been used, especially in Turkey. However, there are various applications that are starting to replace the popularity of WhatsApp. Telegram, one of these applications, is a cloud-based service that offers instant messaging between platforms for free. The possibilities and freedom offered by Telegram are also used in journalism and in news agencies.

This study investigates how AA, DHA and İHA news agencies use Telegram in terms of reporting. For this purpose, first of all, various information about news agencies is given in the literature section of the study. In the following sections, information on the effects of digital journalism understanding, the phenomenon of journalism changing with mobile communication tools, and the use of social media in journalism are given. In February 22 - March 3 the research was conducted over a ten-day period. Data in the research was collected by participating in groups of relevant news agencies as users through Telegram's "Telegram Desktop Portable" tools. At the same time, the study mainly sought answers to the following questions: Is there a change in the number of participants in the Telegram groups of news agencies during the review? Which news agencies use Telegram most actively and passively? What is the daily sharing frequency of news agencies? What is the readability level of the news that news agencies share on their Telegram accounts?

Descriptive Analysis was used in the research. The number of participants in the Telegram groups of the news agencies, the number of news content shares, the number of readings and their distribution according to the fields were quantitatively evaluated. The data obtained were evaluated in the conclusion section. It seems that the number of participants of all three agencies is quite small, considering the overall audience of the agencies. It is known that news agencies reach a wide audience in Turkey and provide daily news flow. However, the number of news sharing from Telegram accounts of news agencies is very low. News categories are not of quality and quantity that satisfy the reader. It can be said that DHA users are more active in the group and follow the news at a higher rate compared to AA official Telegram users.

As a result, it is obvious that messaging services will gain more importance in the light of digital communication technologies that continue to develop day by day. In addition, there is a need for studies to determine the use-effect level of messaging services for journalist, news agencies and readers more comprehensively.

Giriş

Başta iletişim araçları olmak üzere çeşitli teknolojilerde yaşanan gelişmelerle birlikte gazetecilik mesleği ve habercilik anlayışı değişikliğe uğramıştır. Geleneksel gazetecilik anlayışını benimseyen kişi ve kurumlar yaşanan bu gelişmeleri yakından takip etmektedir. İnternet gazeteciliğindeki yükseliş büyük medya gruplarının dijital haberciliğe yönelmesine katkı sağlamıştır. C. Beckett (2008, s. 4) sosyal medya ile gazetecilik arasındaki ilişkiyi farklı biçimde değerlendirmiştir. Beckett'e göre, geleneksel medya ayakta kalabilmek için bugünün tüketicilerinin isteklerine cevap verebilecek nitelikte olmalıdır. Günümüzün haber tüketicileri bilgi ve haberlere sorgulayıcı biçimde yaklaşmaktadır. Bu sebeple gazeteciler var olan habercilik araçlarının ötesine ulaşmalıdır. Sanal alandaki izleyiciler habercilik için önemli bir potansiyeli oluşturmaktadır. Bugün birçok internet haber sitesi okuyucularına haberleri daha hızlı biçimde ulaştırmak için çabalamaktadır. Tüm bunları yaparken haber sayfalarının dışında sosyal medya araçları, mesajlaşma servisleri gibi uygulamalardan da yararlanmaktadır. Bu gelişmeler habercilik mesleğinin çeşitlenmesi ve daha geniş kitlelere ulaşmasına olanak sağlamaktadır.

Sosyal medya kullanımının her geçen gün etkisini artırdığı bir ortamda bilgi akışı çok hızlı bir şekilde ilerlemektedir. Gazetecilik faaliyeti yürüten kişi ya da kurumlar bu ortamın sağladığı zaman tasarrufundan yararlanmalarına karşın böylesi bir bilgi akışı içinde doğru bilgiyi süzme açısından zorluklar yaşamaktadır. Geleneksel gazetecilikte belirli konular üzerine yoğunlaşan gazeteciler, dijital teknolojilerle birlikte birçok konu hakkında bilgi sahibi olma bu araçları etkili bir şekilde kullanma, haberleri sıcaklığına dijital araçlar üzerinden verme aynı zamanda tüm bunları yaparken okuyucuların bu habere ilgisini çekme gibi görevleri üstlenmektedirler. Bu nedenle bugünlerde dijital habercilik yapan internet sayfaları genellikle daha kısa ve görsel ağırlıklı haber içeriklerini tercih etmektedir. Dijital habercilik faaliyetlerine ilgi duyan haber ajansları da mevcuttur. Özellikle günlük hayatları etkileyen ve dünyayı şekillendiren çeşitli konuları hızlı, okuyucuyu ilgilendirecek bir biçimde veren küresel ve yerel haber ajansları bulunmaktadır.

2020 yılından itibaren tüm dünyayı etkisi altına alan ve milyonlarca kişinin ölümüne yol açan Kovid 19 salgını ise haber tüketimini artırmıştır. Yapılan araştırmalara göre gençler, Instagram, Snapchat ve TikTok gibi hizmetler aracılığıyla daha fazla haber tüketmektedir. Salgın nedeniyle yapılamayan yüz yüze görüşmelerin yerini alan video konferanslar, kişisel iletişim için yeni bir platform olarak ortaya çıkmıştır. Medya, bu yeni teknolojileri sadece uzaktan çalışma açısından değil aynı zamanda içeriğin üretimi ve dağıtımını açısından da benimsemiştir (Newman, 2020). Geleceğe bakıldığında, haberciler için uzun vadede ayakta kalmanın en önemli yollarından birisinin çevrim içi okuyucularla daha güçlü ve daha derin bağlantılar kurulmasından geçtiği görülmektedir. Bu nedenle mesajlaşma servisi gibi araçlar önem kazanmaktadır.

Bu çalışmada AA, DHA ve İHA haber ajanslarının popüler anlık mesajlaşma servislerinden biri olan Telegram'ı habercilik açısından nasıl kullandığı araştırılmaktadır. Bu amaçla çalışmanın literatür bölümünde öncelikle haber ajanslarıyla ilgili çeşitli bilgiler verilmiştir. Daha sonraki bölümlerde dijital habercilik anlayışının etkileri, mobil iletişim araçlarıyla birlikte değişen habercilik olgusu, habercilikte sosyal medya kullanımı ve popüler mesajlaşma servislerinden biri olan Telegram uygulamasına yönelik bilgiler aktarılmıştır. Araştırma bölümünde ise üç haber ajansının Telegram hesaplarından elde edilen veriler, bulgular bölümünde detaylandırılmıştır. Elde edilen veriler sonuç bölümünde değerlendirilmiştir. Aynı zamanda sonuç bölümünde mesajlaşma servislerinin habercilikteki geleceği konusunda bazı çıkarımlarda bulunulmuştur.

Haber Ajansları

Gelişen iletişim araçları ve farklılaşan iletişim ortamlarının bir sonucu olarak çok hızlı bir haber akışı ortaya çıkmıştır. Haberin hızlı bir biçimde dolaşıma girmesinde haber ajanslarının katkısı büyük olmuştur. Özellikle haber ajansları 19. Yüzyıl'ın ilk dönemlerinden bu yana salt biçimde çeşitli haberleri toplama, bunları üretme, yayma, halkı bilgilendirme görevlerini üstlenmektedirler. Tüm bunların dışında haber ajansları ortaya çıkan ulusal gereksinimler, uluslararası ticaretin gelişmesi gibi sonuçların bir ürünü olduğundan dolayı küreselleşmenin gözle görülen birer kanıtı haline gelmişlerdir. Haber ajansları bu işlevlerini günümüze kadar geliştirerek sürdürmüşlerdir (Girgin, 2002, s. 108). Haber ajansları, hangi hukuki durumda olursa olsun, en genel anlamıyla haberleri veren, gerçekleri halka ulaştıran, halkı ilgilendiren belgeleri bulup tüm bunları kitle iletişim araçlarıyla halka yayan, yasalara, ticaret kurallarına uygun tam ve tarafsız biçimiyle hizmet götüren kuruluşları ifade etmektedir (Tokgöz, 2015, s. 144).

Dünyada çok sayıda haber ajansı bulunmasına karşın küresel düzeyde haber akışı sağlayan beş büyük haber ajansı bulunmaktadır. Bunlar Agence France-Presse (AFP), Associated Press (AP), Reuters, United Press International (UPI) ve TASS haber ajanslarıdır (Alleyne & Wagner, 1993). Bu haber ajanslarının dünyanın birçok ülkesinde ofisleri bulunmaktadır ve bu ofisler aracılığıyla haberler oldukça hızlı bir biçimde yayılmaktadır. Dünyadaki haber akışının büyük bölümünü sağlayan bu beş haber ajansı dışında kalan haber ajansları da kitlelerin bilgilenebilmesi açısından önemli görevler üstlenmektedir. Özellikle yerel haberlerin ağırlıklı olduğu haber ajansları da ülke içindeki olup bitenlerin aktarılması noktasında ön plana çıkmaktadır.

En büyük Fransız haber ajanslarından biri olan ve küresel haber akışını sağlayan Agence France-Presse'in kökeni, 1835 yılında Charles-Louis Havas tarafından kurulan ve en eski haber servislerinden biri olan Agence Havas'a uzanmaktadır. Bu ajans ilk başta haberlerin birer meta olarak toplanması ve yayılmasına katkı sağlamış ve 19. Yüzyılın sonlarına doğru kendisini küresel bir hale getirmiştir. Daha sonraları havas çalışanları olan Paul Julius Reuter ve Bernhard Wolff, Londra ve Berlin'de kendi haber ajanslarını kurmuşlardır (Thrift, Tickell, Woolgar, vd., s. 199-200). AFP yabancı müşterilerine dünya ve Fransa hakkında haberler vermek amacıyla Washington, Hong Kong, Lefkoşa, Montevideo gibi bölgesel merkezlerin yanında birçok ülkedeki büroları ile hizmet vermeye devam etmektedir.

Associated Press haber ajansı ise Amerikalı yatırımcıların önderliğinde 1846 yılında New York'ta kurulmuştur. Kooperatif, tüzel kişiliği olmayan bir dernek olarak faaliyet göstermektedir. Üyeleri ABD gazeteleri ve yayıncılarıdır. ABD'de ulusal ölçekte faaliyet gösteren ilk özel sektör kuruluşlarından biridir. Geçtiğimiz 175 yıl boyunca, Abraham Lincoln suikastından Pearl Harbor'ın bombalanmasına, İran Şahının düşmesinden Papa John Paul'un ölümüne kadar tarihin en önemli anlarının çoğunu dünyaya ilk kez bu ajans bildirmiştir. Bugün 100 ülkede 250 farklı bölgede, son dakika haberlerini aktarmaktadırlar. Aynı zamanda AP, savaş ve çatışmaları konu alan, dünyadaki çeşitli hikâyeleri anlatan kurumsal raporlar üretmektedir (AP, 2021).

Reuters haber ajansı Almanya doğumlu bir göçmen olan Paul Julius Reuter tarafından 1851'de Büyük Britanya'da kurulmuştur. Kurulduktan kısa bir süre sonra tanınırlığını artıran haber ajansı küresel olarak haber ağını genişletmiştir. Genişlemesinde ekonomi tabanlı haberlerin etkisi de olmuştur. Reuters haber ajansının merkezi Toronto'da bulunmaktadır. Ajans 16'dan fazla dilde yayın yaparak her gün milyarca insana ulaşmaktadır. Reuters tarafından açıklanan verilere göre ajans, dünya çapında yaklaşık 200 farklı konumda 2 bin 500 gazeteci ve 600 foto muhabiri istihdam etmektedir. Reuters, haberlerde belirli standartların

korunması amacıyla “Reuters Gazetecilik El Kitabını” oluşturmuştur. Böylece habercilik açısından güvenilirlik, doğruluk, hız gibi konularda bir kılavuz sağlamaktadır (Reuters, 2021).

Rusya'nın ilk resmi haber ajansı olma özelliğini taşıyan St. Petersburg Telgraf Ajansı (SPTA), 1904 yılında kurulmuştur. 1925 yılına gelindiğinde ise Sovyetler Birliği Telgraf Ajansı kurulmuştur. Bu ajans ülkenin en önemli haber ajansı olma özelliğini devralmıştır. İlerleyen yıllarda Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte değişim göstermiştir. Ocak 1992'de resmi olarak ITAR-TASS ismini almıştır. TASS aynı zamanda Rusya hükümetine ait bir kuruluş olarak tescil edilmiştir. Merkezi Moskova'da bulunan TASS'ın Rusya'da ve Bağımsız Devletler Topluluğu'nda (BDT) 70 ofisi, dünya çapında ise 68 bürosu bulunmaktadır (TASS, 2021).

United Press International (UPI), 1907 yılında Edward W. Scripps tarafından kurulmuştur. Merkezi ABD'de bulunan küresel bir haber ajansıdır. UPI kendi web sitesinde yaptığı açıklamada, AP'nin aksine bir haber servisinden kimlerin haber satın alabileceği konusunda kısıtlama olmaması gerektiğine inanan habercileri etrafında toplamış bir haber ajansı niteliği taşıdığını vurgulamaktadır. Ağırlıklı olarak İngilizce, İspanyolca ve Arapça haberleri servis etmektedir (UPI, 2021).

Türkiye'de habercilik açısından AA, DHA ve İHA haber ajanslarının etkinliğinde olduğu görülmektedir. AA'nın kuruluşu milli mücadelenin sürdürüldüğü dönemlere kadar uzanmaktadır. Gazi Mustafa Kemal memlekette olup bitenlerin halka aktarılması amacıyla bir ajans kurulmasının gerekliliğini görmüştür. Nitekim 6 Nisan 1920'de AA kurulmuştur. Kuruluşundan sonra ülkede önemli görevleri üstlenmiştir. Savaş halinde olan ve olup bitenden habersiz kalan halkı haberdar etmek, ulusal mücadeleyi savunmak gibi önemli görevleri yerine getirmiştir. İlerleyen yıllarda Atatürk'ün AA'yı batılı anlamda daha etkili bir haber ajansı getirme düşüncesiyle verdiği talimatların bir sonucu olarak 1 Mart 1925'te AA Türk Anonim Şirketi kurulmuştur. Böylelikle AA özerk bir statüye kavuşmuştur. Günümüzde günde ortalama 700 haberi abonelerine ulaştıran AA birçok yabancı haber ajanslarıyla da koordineli bir şekilde çalışmaktadır (AA, 2021).

Bir diğer önemli haber ajansı ise 1999'un son çeyreğinde Hürriyet ve Milliyet haber ajanslarının birleşmesiyle kurulan DHA'dır. Bu ajans Doğan Medya Grubu'na ait olan TV kanalları, internet siteleri, gazete ve radyolar gibi birçok basın kuruluşuna çeşitli haberleri servis etmiştir. Sonraki yıllar el değiştirmesiyle birlikte Demirören Haber Ajansı ismini almıştır. DHA'yı özel kılan nedenlerden biri de AA'nın dışında özel sermayeyle kurulmuş en büyük ajanslardan biri olmasıdır. TV kanallarına gönderilen aylık görüntülü haberler 3 bin civarındadır (DHA, 2021).

İHA ise Türkiye'nin görüntülü haber servisi yapan ilk haber ajansı olma özelliğini taşımaktadır. İlk özel ajans olarak 1993 yılında kurulan İHA yurt içinde ve dışında 145 değişik noktada binden fazla çalışanıyla haberleri servis etmektedir. Ayrıca İHA dünya çapındaki ajanslara benzer olarak hızlı haber dağıtımını, habere hızlı ulaşım, canlı yayınları kesintisiz yapabilmeye gibi çeşitli habercilik faaliyetlerini de yürütmektedir (İHA, 2021).

Dijital Habercilik ve Habercilikte Sosyal Medya Kullanımı

Dijital teknolojilerin etkisiyle birlikte farklılaşan habere erişim ve habercilik anlayışının bir sonucu olarak çeşitli gazetecilik yaklaşımları ortaya çıkmıştır. Geleneksel haberciliğin aksine burada hız, etkileşim ve çeşitlilik olguları ön plandadır. Özellikle mobil iletişim araçları ve sosyal medya ortamı bu olguların gündelik yaşama daha hızlı etki etmesine yol açmıştır. Artık birçok haber okuyucusu aynı zamanda bir haber üreticisi haline gelmiştir. Bu mobil gazetecilik kavramı ile açıklanmaktadır. Mobil iletişim araçlarıyla birlikte yaşanan olayların vatandaşlar tarafından kolayca kayıt altına alınması ve sosyal medyada paylaşılması sonucu

farklı bir haber akışı ortaya çıkmıştır. Tüm bu gelişmeler hem ana hem de alternatif medyada yer alan gündemlerin hızlıca değişip etkilenmesini sağlamaktadır (Özyal & Tosun, 2017, s. 65).

Gelişen internet olanakları ve sosyal medya araçlarıyla birlikte farklılaşan kullanıcı kitlesi sosyal medya gazeteciliği kavramının ortaya çıkışına zemin hazırlamıştır. Sosyal medya gazeteciliğinin yaygınlık kazanmasıyla birlikte bunun ortaya çıkardığı etkilerin araştırıldığı çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye’de haber ajanslarının sosyal medya kullanımına yönelik yapılan bir çalışmada dikkat çekici sonuçlara ulaşılmıştır: AA, DHA, İHA haber ajanslarının Facebook, Twitter ve Instagram kullanımları incelendiğinde takipçi sayısı açısından AA’nın ilk sırada geldiği tespit edilmiştir. Bununla beraber, haftalık ileti paylaşımları açısından AA’nın düzenli içerikler paylaştığı, DHA ve İHA’nın ise hiç ileti paylaşmadığı günlerin olduğu tespit edilmiştir. AA, Facebook üzerinden güncel haber paylaşımı konusunda ön plana çıkmıştır. Bununla beraber Instagram ve Youtube paylaşımlarında ise İHA haber ajansı ön plana çıkmıştır (Ünal, 2020, s. 1016-1026). Habere ulaşma noktasında sosyal medyanın sıklıkla tercih edildiğine yönelik çalışmalar da bulunmaktadır. Algül ve Sütçü’nün (2015, s. 20) ele aldığı bir çalışmada en çok Facebook kullanıcılarının sosyal medya vasıtasıyla haberlere erişim sağladığına yönelik vurgulamalar yapılmıştır. Bununla beraber Youtube, Twitter ve diğer sosyal medya platformlarının da habercilik için kullanıldığından bahsedilmiştir.

AA, DHA ve İHA haber ajanslarına yönelik sosyal medya kullanım istatistiklerinin ele alındığı bir başka çalışmada ise Instagram’ı en aktif kullanan haber ajansının AA, en pasif kullanan haber ajansının ise İHA olduğu ortaya konulmuştur. Twitter kullanımı açısından ise her üç ajansın aktif olarak paylaşımlar yaptığı vurgulanmıştır. Instagram kullanımında olduğu gibi AA’nın Twitter kullanımı da diğer ajansların önünde yer almaktadır. En fazla AA’nın paylaşımda bulunduğu tweetler tekrardan retweet edilmektedir. Paylaşımlara etkileşim açısından bakıldığında en çok yorumu AA’nın en az yorumu ise İHA’nın aldığı, takipçi sayılarını en çok arttıran ajansın ise AA olduğu tespit edilmiştir (Koyuncu, 2016, s. 61-62).

Dijital ortamda yer alan farklı araçların haber kaynağı olarak kullanılmasına sıkça rastlanmaktadır. Haber medyasının, haberleri yaymak için sosyal ağlar ve anlık mesajlaşma servislerini kullandığı, en yaygın sosyal ağların ise Facebook, Twitter olduğu görülmektedir. Habercilik açısından en çok kullanılan anlık mesajlaşma servisi ise WhatsApp (haber kanalları ihbar hatları) uygulamasıdır. Haber yayma platformu olarak değerlendirilmesi açısından da sosyal medyanın yoğun bir kullanımı söz konusudur. Burada belirli sosyal medya araçları belirli kullanım kalıpları ile anılmaktadır. Örneğin, anlık mesajlaşma servisi WhatsApp, TV kanalları tarafından bir ihbar hattı olarak kullanılırken, Periscope, bir canlı yayın aracı olarak, Instagram kısa haber hikâye videoları açısından, YouTube ise haber videolarının yayılması açısından sıklıkla kullanılmaktadır. Facebook, kullanıcı üye sayısı açısından dünyadaki en önemli platformdan biri olmasına karşın özellikle ülkemizdeki habercilik açısından daha geri planda kalmaktadır. Sosyal medyanın haber amaçlı kullanımı açısından Twitter daha ön plana çıkmaktadır (Kıyan & Törenli, 2018, s. 38-48). Özellikle Telegram açısından yapılan kapsamlı çalışmalar olmaması nedeniyle buradaki istatistikler daha azdır.

Oxford Üniversitesi’ne bağlı Reuters Enstitüsü’nün 40 ülkeyi kapsayacak şekilde hazırladığı “Dijital Haber Raporu 2020” başlığını taşıyan bir çalışmada, televizyonun Türkiye’de en önemli haber kaynağı olmaya devam ettiği, dijital medyanın ise yaygın olarak kullanıldığı belirtilmiştir. Araştırmaya katılanların %59’unun haberleri sosyal medya, e-posta veya mesajlaşma yoluyla paylaştığı ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda kullanıcıların sosyal medyayı haber alma aracı olarak kullanması noktasında bazı farklılıkların olduğu belirtilmiştir. Buna göre kullanıcılar Facebook’u %49, YouTube’u %45, Instagram’ı %41 ve WhatsApp’ı %31 oranında haber alma amaçlı olarak kullanmaktadır. Araştırmada ayrıca kullanıcıların

çevrim içi haber siteleri kullanımını da incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan kullanıcıların haftalık olarak ziyaret ettiği haber siteleri ve kullanım oranları şu şekildedir: Cnnturk.com (%39), Ntv.com (%31), Sondakika.com (%31), Hurriyet.com (%30), Trthaber.com (%30), (Reuters Institute, 2020).

Mesajlaşma Servisi: Telegram

1995'den bu yana özellikle Türkiye'de birçok farklı mesajlaşma programı kullanılmaktadır. Bunlardan en yaygını WhatsApp'tır. WhatsApp'ın kullanıcı sayısı yaklaşık 40 milyondur. Ancak özellikle WhatsApp'ın popülerliğinin yerini almaya başlayan çeşitli uygulamalar da bulunmaktadır. Bunlardan biri olan Telegram, ücretsiz bir şekilde çeşitli platformlar arasında anlık mesajlaşma imkânı sunan bulut tabanlı bir uygulamadır. Rus yazılımcı Pavel Durov tarafından geliştirilen bu uygulama bulut tabanlı olarak 2013'ün ilk çeyreğinde iOS, son çeyrekte ise Android için piyasaya sürülmüştür. Operasyon merkezi Dubai'de bulunmasına karşın birçok farklı ülkede çeşitli sunucuları bulunmaktadır (Telegram, 2020). WhatsApp'ın 8 Şubat 2021 sonrası yeni bir veri politikasına geçeceğini açıklaması ve kullanıcıları bu veri sözleşmesini kabul etmeye zorlaması nedeniyle özellikle Türkiye'de farklı uygulamalara yönelişler yaşanmaktadır. WhatsApp'ın bu girişiminden sonra Telegram, Bip, Signal gibi uygulamalara yönelik ilgi artmıştır. Bu bağlamda Telegram, Google Play uygulama marketinde yüklenen uygulamalar arasında ilk sıralara yükselmiştir (CNN Türk, 2021).

Artan ilginin neticesinde Telegram, Ocak 2021'de 500 milyon aktif kullanıcıya ulaşmıştır (TRT Haber, 2021). Programa yönelik ilginin artması sadece WhatsApp'ın veri girişiminden kaynaklı değildir. Telegram benzer amaca sahip programlara kıyasla bulut tabanlı bir sisteme sahiptir böylece kullanıcıların verileri, dosya ekleri, videoları, sesli mesajları çok hızlı bir şekilde yüklenmektedir. Tüm bunlara ek olarak programı sıradan kullanıcılar ve haberciler için önemli kılan belirli özellikler bulunmaktadır:

1- *Bulut sohbetleri:* İki kullanıcı arasındaki sohbetlerdir. Bu tür sohbetlerdeki mesaj geçmişi bulutta depolandığından, uygulamanın kurulu olduğu tüm cihazlardan kullanılabilir. Normal sohbetlerdeki mesajları karşı taraftan dahi silmek mümkündür (Telegram, 2021).

2- *Gizli sohbetler:* Şifreleme kullanan ayrı bir sohbet türüdür. Bu tür sohbetlerdeki mesajların geçmişi bulutta değil, yalnızca gönderenin ve alıcının cihazlarında saklanır.

3- *Gruplar ve kanallar:* Normal ve gizli sohbetlere ek olarak, Telegram'ın grupları ve kanalları bulunmaktadır. Gruplar, çok sayıda katılımcının aynı anda iletişim kurabildiği ayrı bir sohbet türüdür. Özellikle haber ajansları belirli grup veya kanallar oluşturup haberlerini burada yayınlamaktadır.

4- *Sesli aramalar:* Telegram Mart 2017'de sesli aramayı aktif hale getirmiştir. Aramalar, tıpkı gizli sohbetler gibi uçtan uca şifreleme tekniğini kullanmaktadır. Ayrıca canlı ses grupları oluşturularak burada haber yayını yapmakta mümkündür (Telegram, 2020).

Telegram'ın sunduğu olanaklar tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Dünyanın çeşitli bölgelerinde programa yönelik belirli sınırlama girişimlerinde bulunulmuştur. İran'da Telegram'ı bloke eden ilk vaka, şirket yöneticilerinin yetkililerin talebi üzerine bazı müstehcen içeriklere erişimi kısıtlamayı reddettiği 2015 sonbaharında gerçekleşmiştir. Ancak bir hafta sonra erişim yasağı kaldırılmıştır. 30 Nisan 2018'de İranlı yetkililer, vatandaşlardan gelen şikâyetler ve güvenlik gerekçeleri ile bağlantılı olarak bir mahkeme kararıyla Telegram kullanımını tamamen yasaklamıştır. Yasaklandığı döneme kadar Telegram ülkedeki en popüler uygulamalardan biri olmuş ve ülke nüfusunun yaklaşık yarısı tarafından kullanılmıştır (Reuters,

2018).

Rusya'da da Telegram kullanımı oldukça popüler hale gelmiştir ancak bazı hükümet karşıtı içeriklerin paylaşımının yapılması iktidarı rahatsız etmiştir. Nitekim Nisan 2018'e gelindiğinde Rus yargısı Telegram'ın kapatılmasına hükmetmiştir. Telegram'ın Rus yargısına yaptığı itirazlar ise sonuç vermemiştir. İlerleyen yıllarda Rusya, Telegram mesajlaşma uygulaması üzerindeki yasağı kaldırmıştır (Reuters, 2020). Bir başka kısıtlama 19 Ekim 2020'de Ulusal Yayın ve Telekomünikasyon Komisyonu'nun Telegram'ın 2020 Tayland protestolarında kullanılması nedeniyle yasaklanması kararı almasıyla ortaya çıkmıştır. Tayland makamları, tüm internet sağlayıcılarına hükümet karşıtı protestocular tarafından kullanılan Telegram mesajlaşma uygulamasının engellenmesi yönünde talimat vermiştir (BBC News, 2020).

Bazı ülkelerde büyük tartışmalar ortaya çıkaran Telegram, Belarus sokaklarındaki büyük bir kalabalığın da harekete geçmesine neden olmuştur. Belarus lideri Alexander Lukashenko'nun cumhurbaşkanlığı seçimlerinde zafer ilan etmesinden iki hafta sonra, Minsk'in merkezinde yaklaşık 100 bin kişinin katıldığı protestolar başlamıştır. Telegram üzerinden polis şiddeti görüntülerinin yayılması sonrası protestolar şiddetlenmiştir. Seslerinin duyulmasını talep eden çok sayıda kişi burada yayılan görüntülerden etkilenip protestolara katılmıştır (Theguardian, 2020).

Telegram üzerine bir başka gelişme ise 3 Kasım 2020'de ABD seçimleri sonrası yaşanan olaylar üzerinden gelişmiştir. Eski başkan Donald Trump'ın seçim sırasında yaptığı bazı paylaşımların engellenmesi sonrası Trump destekçileri alternatif medya arayışına girmiştir. Nitekim bu dönemlerde Telegram'daki yeni kullanıcılarda keskin bir artış olmuştur. 15 Ocak 2021 tarihi itibarıyla Telegram, ABD'de sanal programlar arasındaki indirilme sayısı açısından ikinci olmuştur (Nicas, Isaac, & Frenkel, 2021). İlerleyen zaman diliminde çok sayıda yeni kullanıcının Trump'ın radikal destekçileri olduğu ortaya çıktığı için (Chau, 2021) hizmet ABD'de ciddi bir tartışma konusu olmuştur. Bunu takiben Ocak 2021'de, eski ABD büyükelçisi Marc Ginsberg, uygulamanın "halkı sindirmek, bireyleri tehdit etmek ve demokrasiyi zor duruma düşürmek amacıyla kullanıldığını" iddia ederek Google ve Apple uygulama mağazalarından kaldırılması için bir dava açmıştır (Rosenblatt, 2021).

Araştırmanın Kapsamı ve Sınırları

Mesajlaşma programları her geçen gün çeşitlilik, etki ve kullanım oranını artırmaktadır. Bu programlar resmi haber ajanslarının da dikkatini çekmektedir. Özellikle Whatsapp mesajlaşma programının gizlilik politikasında yapmayı planladığı değişikliklerle birlikte kullanıcı sayısını artıran Telegram, haber dağıtımı açısından ilgi çekici bir mecra haline gelmiştir. Dolayısıyla mesajlaşma programlarının resmi haber ajansları ve haber organları tarafından kullanılması bu alana yönelik çeşitli araştırmalar yapılmasını gerekli kılmaktadır. Bu araştırmada ele alınan AA, DHA ve İHA haber ajanslarının resmi Telegram hesapları (Anadolu Haber Ajansı (AA) Resmi Telegram Kanalı, Demirören Haber Ajansı (DHA) Resmi Telegram Kanalı, İhlas Haber Ajansı (İHA) resmi Telegram kanalı) örneklem olarak seçilmiştir. Ayrıca çalışmada Türkiye'de çoğu haber kuruluşuna haber sağlayan üç büyük haber ajansının Telegram programına yönelik yaklaşımı, programı haber verme amacıyla nasıl kullandığı, kullanma sıklıkları, kanalın abone durumu ve haberlerin okunma sayıları gibi veriler incelenmiştir. Aynı zamanda çalışmada temel olarak şu sorulara cevap aranmıştır:

1. İnceleme süresince haber ajanslarının Telegram gruplarındaki katılımcı sayısında bir değişim var mıdır?
2. Telegram'ı en aktif ve en pasif olarak kullanan haber ajansları hangileridir? Haber ajanslarının günlük paylaşım sıklıkları nedir?

3. Haber ajanslarının Telegram hesaplarında paylaştıkları haberler hangi alanlara dağılmaktadır?

4. Haber ajanslarının Telegram hesaplarında paylaştıkları haberlerin okunma düzeyi nedir?

Haber ajanslarının Telegram gruplarında yer alan kullanıcılar ajans tarafından paylaşılan içeriklere yönelik yorum yapamamaktadır bu durum araştırmanın sınırlılıklarından birini oluşturmaktadır.

Veri Toplama Yöntemi

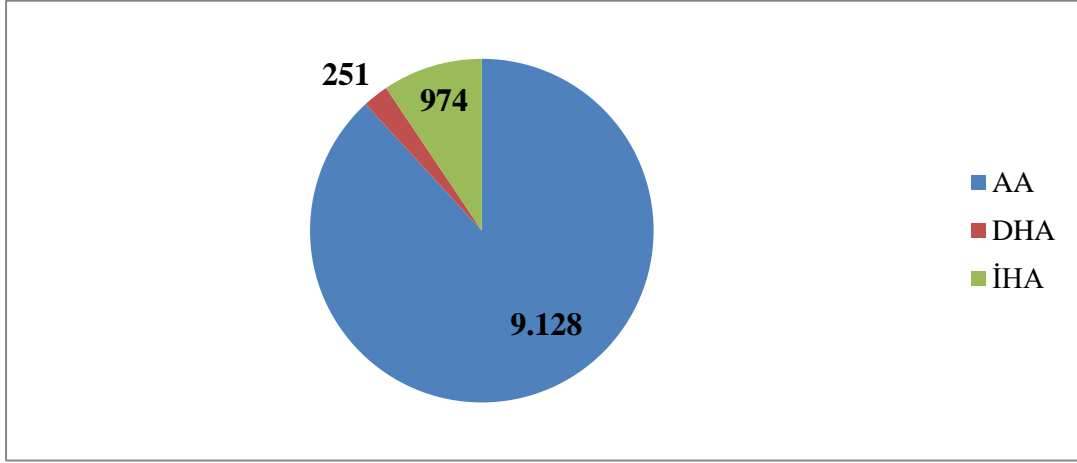
Araştırma 22 Şubat - 3 Mart tarihlerini kapsayan on günlük bir zaman diliminde yapılmıştır. Ayrıca araştırma bir başka mesajlaşma uygulaması olan WhatsApp'ın gizlilik sözleşmesi girişimiyle birlikte ortaya çıkan kullanıcı kaybından sonra Telegram servisine yönelik kullanıcı katılımının yaşandığı bir zaman aralığında yapılmıştır. Türkiye'de faaliyet gösteren haber ajansları araştırma evrenine girmektedir. Ancak tümünün incelenmesi araştırmayı zorlaştırdığından dolayı örnekleme yapılarak Türkiye'de en etkin olan haber ajansları seçilmiştir. Örneklemede seçim yapılırken önemli olarak değerlendirilen ölçütler belirlenmektedir. Seçilen örneklemin araştırma evreninin özelliklerini temsil edebilecek ölçütleri taşıması gereklidir (Tavşancıl & Aslan, 2001, s. 56). Dolayısıyla maksatlı örnekleme türü tercih edilmiş ve araştırma evreninin bütün nitelikleri ile araştırmayı temsil edebileceği düşünülmüştür. Araştırmanın hacmi doyum noktasına göre belirlenmiştir. Özellikle nitel araştırmalar ağırlıklı olarak gözleme dayalı yürütüldüğünden dolayı büyük örneklemlere ihtiyaç duymamaktadır. Çünkü belirli aşamadan sonra gözlemler kendini tekrar etmeye başlamaktadır (Morse, 2016; Shenton, 2004' aktaran Baltacı, 2019, s. 373). Bu çalışmaya göre araştırma verileri 10 günden itibaren (doyum noktası) kendini tekrar etmeye başlamıştır.

Araştırma temel olarak haber ajanslarının anlık mesajlaşma servisi kullanımı ile ilgili bir betimleme çalışmasıdır. Çalışmada betimsel analiz yapılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2006, s. 224) betimsel analizi, toplanan verilerin araştırma sorularının boyutlarına veya araştırmaya başlanmadan önce belirlenmiş çeşitli temalara göre ele alınıp yorumlanması olarak tanımlamışlardır. Tüm bunlara ek olarak betimsel analizde doğrudan alıntılardan yararlanılmaktadır. Ayrıca betimlemeler açıklanmakta, yorumlanmakta, neden-sonuç bağlantıları yoluyla belirli sonuçlara ulaşılmaktadır. Yıldırım ve Şimşek ayrıca betimsel analizin dört yönüne vurgu yapmaktadır. Bunlar analiz için çerçeve oluşturulması, hazırlanan belirli temalara göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması (alıntılarla desteklenmesi) ve bulguların yorumlanmasından oluşmaktadır. Son aşama neden sonuç ilişkilerinin ortaya konulduğu biçimiyle çalışmaya anlamlılık kazandırmaktadır.

Araştırmadaki veriler Telegram'ın "Telegram Desktop Portable" programı üzerinden ilgili haber ajanslarının gruplarına kullanıcı olarak katılım yapılarak toplanmıştır. Araştırmada haber ajanslarının Telegram gruplarında bulunan katılımcı sayıları, yapılan haber içerikleri paylaşımları, okunma sayıları ve bunların alanlara göre dağılımları niceliksel olarak değerlendirilmiştir. AA, DHA ve İHA'nın paylaştıkları içeriklerin incelenmesiyle birlikte bu veriler sayısal olarak tablolarda gösterilmiştir. Haber ajanslarının içeriklerine yönelik okunma sayısının (Telegram'ın ulaşılabilir bir özelliği) görülmesi içeriklere yönelik geri bildirim sayılabilecek verilerin toplanmasına yardımcı olmuştur.

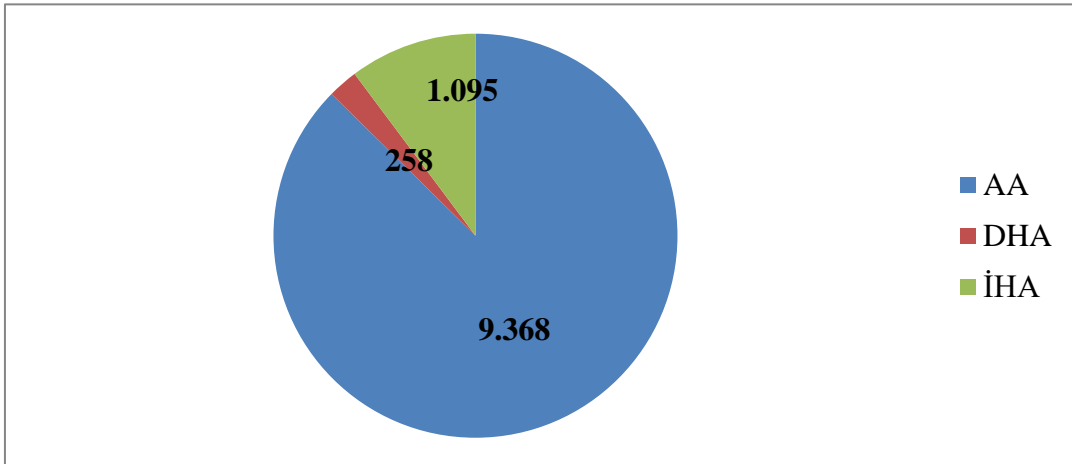
Bulgular

Bulgular bölümünde araştırmayla ilgili veriler şekil ve tablolarda verilmiştir. Belirlenen süreçte incelenen AA, DHA, İHA haber ajanslarının resmi Telegram hesaplarında bulunan katılımcılarla ilgili bilgiler Şekil 1 ve Şekil 2'de özetlenmiştir:

Şekil 1: 22 Şubat haber ajanslarında bulunan katılımcı sayısı

Araştırmanın ilk ve son gününde AA, DHA ve İHA resmi Telegram hesaplarında bulunan katılımcı sayıları incelenmiştir. 22 Şubat'ta AA resmi Telegram hesabında 9 bin 128, DHA resmi Telegram hesabında 251, İHA resmi Telegram hesabında ise 974 kullanıcı olduğu görülmüştür.

Şekil 2: 3 Mart haber ajanslarında bulunan katılımcı sayısı

Araştırmanın son günü olan 3 Mart'ta AA resmi Telegram hesabında 9 bin 368, DHA resmi Telegram hesabında 254, İHA resmi Telegram hesabında ise bin 95 kullanıcı olduğu görülmüştür.

Artış oranları açısından bakıldığında inceleme süresi sonunda AA hesabında kullanıcı bakımından %2,62 artış olduğu görülmüştür. İnceleme süresi sonunda DHA hesabında kullanıcı bakımından %1,19 oranında artış görülmüştür. İnceleme süresi sonunda İHA hesabında ise kullanıcı bakımından %12,42 oranında artış görülmüştür.

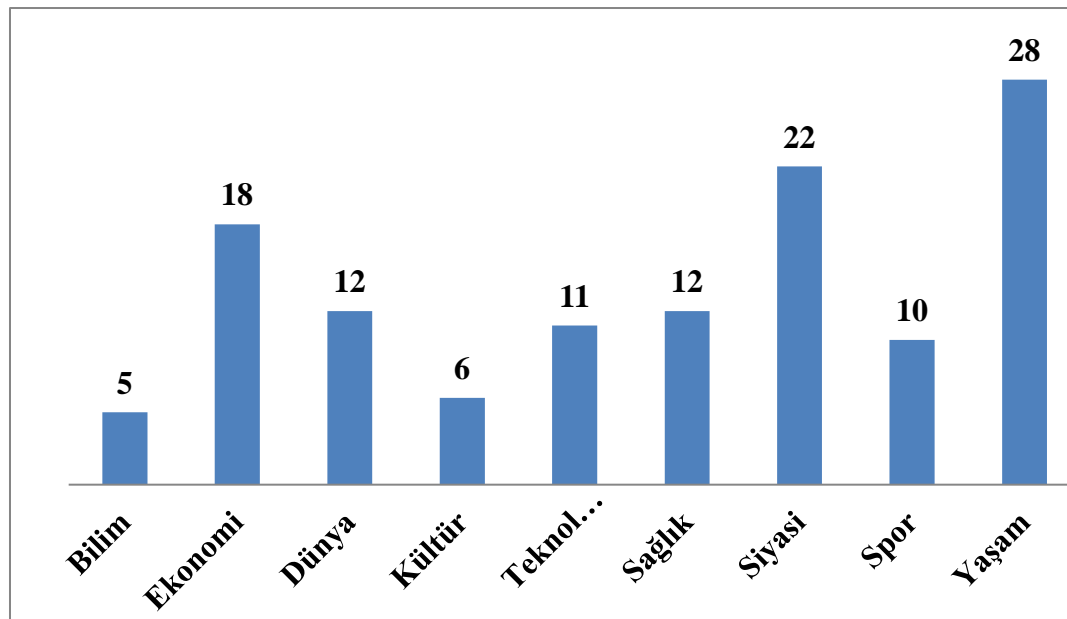
Araştırmanın sürdürüldüğü 22 Şubat–3 Mart tarihlerinde haber ajanslarının resmi Telegram hesaplarından paylaştığı haberlerin sayısı Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1: Haber ajanslarının Telegram hesaplarında paylaşılan haber sayıları

GÜNLER	AA	DHA	İHA
	Paylaşılan Haber Sayısı	Paylaşılan Haber Sayısı	Paylaşılan Haber Sayısı
22.02.2021	9	2	14
23.02.2021	13	2	13
24.02.2021	18	3	15
25.02.2021	5	5	14
26.02.2021	6	0	17
27.02.2021	10	4	8
28.02.2021	14	0	8
01.03.2021	19	2	13
02.03.2021	15	0	12
03.03.2021	15	0	20
Toplam	124	18	134

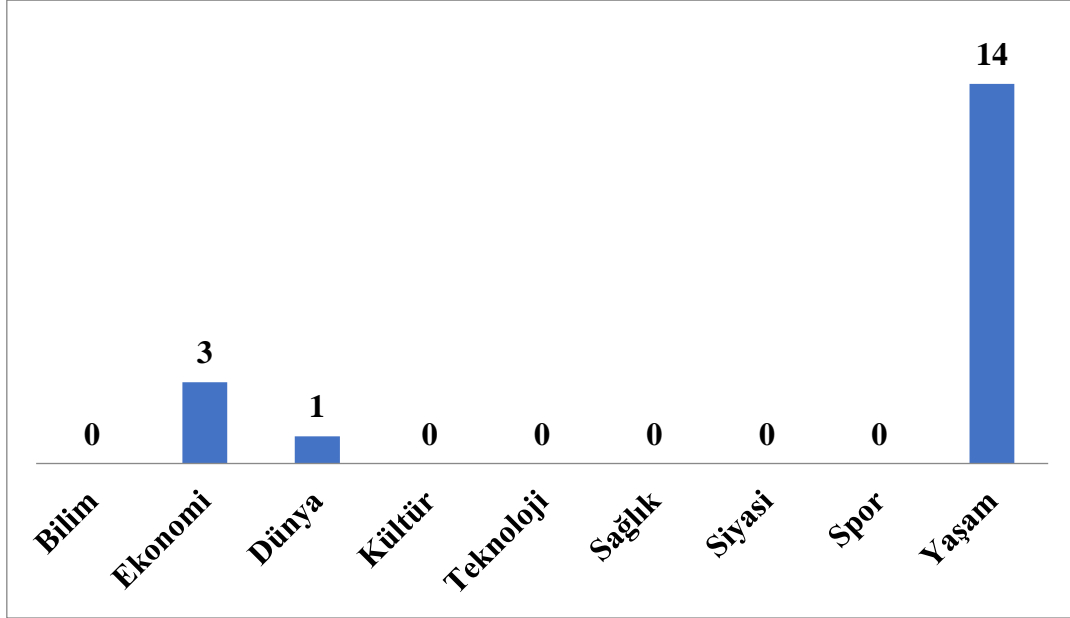
Haber ajanslarının Telegram hesaplarında paylaştığı haberlere ait veriler incelendiğinde AA haber ajansının bir gün içerisinde en az 5 en fazla 18 haber paylaştığı görülmektedir. AA'nın aynı zamanda inceleme süresi sonunda toplamda 124 haber paylaştığı görülmektedir. DHA haber ajansının hiç haber paylaşımı yapmadığı 3 ayrı gün bulunmaktadır. Buna karşın bir gün içerisinde en fazla 5 haber paylaştığı görülmektedir. DHA'nın aynı zamanda inceleme süresi sonunda toplamda 18 haber paylaştığı görülmektedir. İHA haber ajansının bir gün içerisinde en az 8 en fazla ise 20 haber paylaştığı görülmektedir. İHA'nın aynı zamanda inceleme süresi sonunda toplam 134 haber paylaştığı görülmektedir.

Üç haber ajansının haberleri incelendiğinde 10 günlük süre içinde haberlerin bilim, ekonomi, dünya, kültür, teknoloji, sağlık, siyasi, spor ve yaşam kategorilerinde toplandığı görülmüştür. TV ve gazete haberlerinde karşılaşılan tarih haberlerinin ise ajanslar tarafından araştırma süresince hiç paylaşılmadığı görülmüştür. Araştırmanın sürdürüldüğü tarihlerde haber ajanslarının resmi Telegram hesaplarından paylaşılan haberlerin temalara göre dağılımı Şekil 3'te gösterilmiştir:

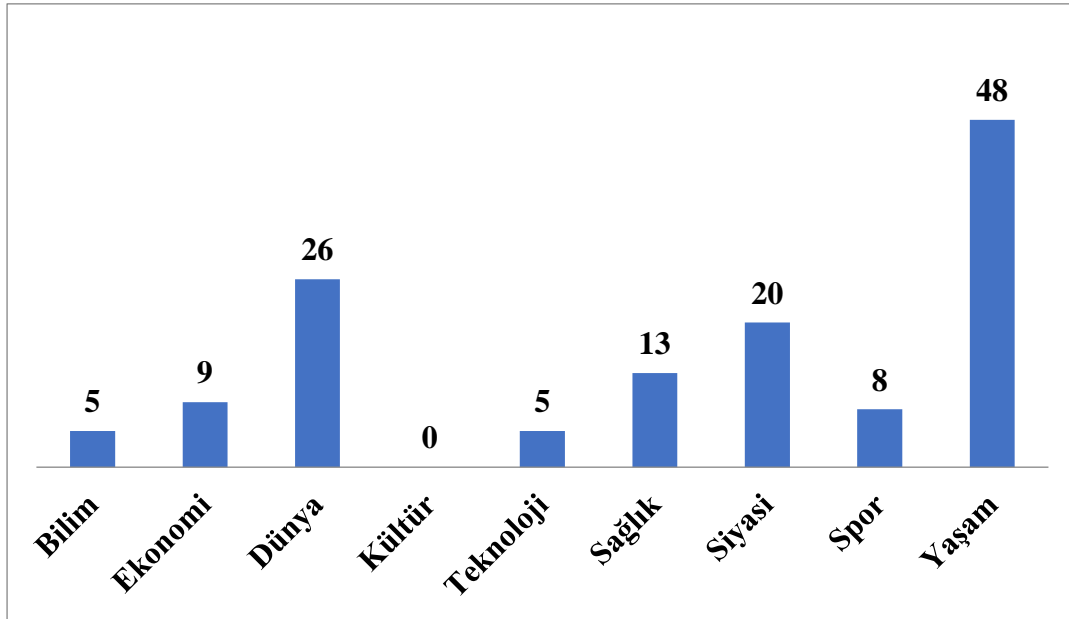

Şekil 3: AA Telegram haber paylaşımlarının temalara göre dağılımı

AA Telegram haber paylaşımlarının temalara göre dağılımına bakıldığında 5 bilim haberi, 18 ekonomi haberi, 12 dünya temalı haber, 6 kültür haberi, 11 teknoloji haberi, 12 sağlık haberi, 22 siyasi haber, 10 spor haberi, 28’de yaşam temalı haber paylaşımları yapıldığı görülmektedir. Haber paylaşımlarının alanlara göre dağılımı farklılık göstermektedir.

Şekil 4: DHA Telegram haber paylaşımlarının temalara göre dağılımı

DHA Telegram haber paylaşımlarının temalara göre dağılımına bakıldığında 3 ekonomi haberi, 1 dünya temalı haber, 14 de yaşam temalı haber paylaşımlarının yapıldığı görülmektedir. Bilim, kültür, teknoloji, sağlık, siyasi ve spor temalı haber paylaşımları ise inceleme süresi boyunca haber ajansı tarafından paylaşılmamıştır.

Şekil 5: İHA Telegram haber paylaşımlarının temalara göre dağılımı

İHA Telegram haber paylaşımlarının temalara göre dağılımına bakıldığında 5 bilim haberi, 9 ekonomi haberi, 26 dünya temalı haber, 5 teknoloji haberi, 13 sağlık haberi, 20 siyasi haber, 8 spor haberi, 48'de yaşam haberi paylaşıldığı görülmektedir. İnceleme süresi boyunca kültür temalı haberler ise paylaşılmamıştır. Haber paylaşımlarının alanlara göre dağılımı AA haber ajansı ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmanın sürdürüldüğü tarihlerde haber ajanslarının resmi Telegram hesaplarından paylaşılan haberlerin başlıkları ve okunma sayıları Tablo 2, 3, 4'de detaylandırılmıştır:

Tablo 2: AA Telegram hesaplarında paylaşılan haberlerin okunma sayısı

Anadolu Ajansı	
Haber Başlığı	Okunma Sayısı
Adalet Bakanlığına 13 bin 202 yeni personel alınacak	2927
Bayraktar SİHA aracı değişik rekorlara imza atıyor	2621
Cumhurbaşkanlığı Başkanlığının 'Staj Seferberliği' programına başvurular başladı	2632
Podcast - Koronavirüste son 24 saat	2808
Cep telefonları 27 yılda hayatın merkezine yerleşti	2695
Afganlar arası müzakerelerde Taliban kararsızlığı devam ediyor	2864
60 saniyede bugün 22 Şubat 2020	2475
Milliler, FIBA 2022 Avrupa Şampiyonası Elemelerini galibiyetle kapattı	2593
Milletvekili seçildikten sonraki süreçte PKK sekreteryası olarak görev yaptı	2500
Adalet Bakanlığı çok sayıda yeni personeli bünyesine katmaya hazırlanıyor	2638
ABD'de ırkçılığa karşı mücadelenin sembolü Malcolm X'in 56. ölüm yılı	2537
Tuz miktarının halkımızdaki tüketimi oldukça yaygınlaşıyor	2420
Ülkemizdeki su miktarı konusunda olumlu gelişmeler, seviye yükseliyor	2308
TCMB para politikasını 675 baz puan sıkılaştırdı.	2338
Antikor, anneden plasenta yoluyla transfer edildi	2267
Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan "öğretmen ataması" açıklaması	2556
Z kuşağı teknolojik altyapısı kuvvetli mesleklere yöneliyor	2262
Minyatür sanatçısı Gaye Özen: Bizler kainatın nakkaşının emanetçileriyiz	2286
Mars'a gönderilen uzay aracının görüntülerini NASA paylaştı	2274
Türkiye gözlükte üretim üssü olmaya aday	2322
263 bin eski bina ile İstanbul tehlike altında	2519
Cep telefonları 27 yılda hayatın merkezine yerleşti	2610
Muş'ta kış manzaraları	2472
Boğaziçi Üniversitesindeki başörtüsü yasağı hayallerini ertelemesine neden oldu	2336
İçişleri Bakanlığı açıkladı, operasyon başladı: Eren-11 Sehi	2236
İstanbul'un barajlarındaki su miktarı artmaya devam ediyor	2238
Öğretmenlere Kovid-19 aşısı uygulanmasına başlandı	2281
Türkiye'nin ağaçlandırmadaki başarısı BM tarafından da tescillendi	2179
Yerli silahlar Mehmetçiğin terörle mücadelesine güç veriyor	2139
Erdoğan, TBMM grup toplantısında konuşuyor	2092
Hayalleri 28 Şubat'a takılan Zeynep öğretmen yıllar sonra yüksek lisansa başladı	2030
Gara şehitlerimiz nedeniyle terör örgütlerine karşı yürüyüş yapıldı	2085
Hatayspor yeni stadına kavuşmak için gün sayıyor	1995
Obama politikalarında ısrar Suriye'de çözümsüzlüğü derinleştirir	1966
Çöl tozu ülkemize geliyor, dikkat	1912
Büyük 3'lünün kortlardaki hakimiyeti bitmiyor	2021

Kripto paralar için yatırımcılara 'temkinli ve mesafeli' olunması uyarısı	2023
28 Şubat tam bir faciaydı	1963
Salgın sürecinde sosyal ilişkiler akıllı telefonlarla sürdürüldü	2083
Teknofest sınırları aşan projelere ev sahipliği yapıyor	1960
Süper Lig'in 27. haftası yarın oynanacak 3 maçla başlayacak	2485
ASELSAN, son iki yılda 50 yeteneği yurda döndürdü	2471
Ermenistan ordusu, Başbakan Paşinyan'ın istifası için bildiri imzaladı	2592
Bitcoin ve kripto paralara yönelik şikayetler çoğalıyor	3130
Perseverance, Mars'taki iniş bölgesinin panoramasını kayda aldı	2795
Mobil uyarı sistemleri ulusal düzeyde devreye giriyor	2456
1 Mart yapılandırılan borçların ilk ödeme günü olarak başlıyor	2315
Hocalı Katliamı: Karanlık döneme bakış	2773
Kovid-19 aşılarının öğretmenlere yapılması hakkında gelişmeler	2365
İstanbul'un barajlarındaki toplam su miktarı 478 milyon metreküpe yükseldi	2163
Mart ayında Kovid-19 konusunda Avrupa'da gevşemeler yaşanabilir	2533
Trabzonspor Fenerbahçe'yi konuk ediyor	2710
Erbakan Hoca'nın Vefatının yıl dönümünde saygıyla anılıyor	2621
İbrahim Kalın, AA'nın konuğu olarak 28 Şubat sorularını yanıtlıyor	2610
Salgın durumuna göre MEB yeni yol takvimine bakmaya hazırlanıyor	2733
Ermenistan'da yüksek gerilim başbakan ile ordu arasında sıcak gelişmeler	2537
Eğitim-Bir-Sen'in '28 Şubat' Raporu mağduriyetleri gözler önüne serdi	2534
İşçiler Maltepe belediyesi önünde grev yaptı, çöpler toplanmıyor	2653
Karadeniz'de Kovid-19 artmasının nedenleri bilimsel olarak araştırılacak	2793
Trabzonspor-Fenerbahçe rekabetinde 129. randevu	3055
Lider Galatasaray galibiyet serisini 8 maça çıkardı	2693
Postmodern darbe'nin üzerinden 24 yıl geçti	2828
Van Gölü'nde balıkçılar, dolunay ve yakamoz ışıkları eşliğinde avlanmaya çalıştı	2658
TRT'de film kuşağı her akşam yeni film yayınlanacak	2610
28 Şubat Tansu Çiller'in dilinden anlatılıyor	2573
Değerli konut vergisinde ilk taksit ödenecek	2790
Kovid-19 aşısı karlı ve zorlu yollar aşılarak yapılıyor	2476
Cumhurbaşkanı Erdoğan: Darbe insanlık suçudur	2473
ASELSAN trafik sorununa da çare aramak için kolları sıvadı	2737
Deprem sigortasında son durum: 7 milyon evde bulunmuyor	2601
Parmaklarındaki eklemlere kadar ağrı vardı	2531
Ülkemizin elektrik araba servisi ilk kez hizmet vermeye başladı	2546
412 tarihi eser ülkemize geri getirildi	2487
Uluabat Gölü'nde dizlerine kadar suya giren atların sırtında 'safari' keyfi	2396
Ege müziğinin eşsiz icracısı: Özay Gönlüm	2371
Kredi kullanım ücretleri artırıldı	2654
Trabzonspor 2021 yılındaki ilk yenilgisini aldı	2505
Ekonomide %5.9 oranında bir gelişme gerçekleşti	2593
Tarım ve Orman Bakanlığı, geçen yıl 1,4 milyon gıda denetimi gerçekleştirdi	2480
Kurtarma ekiplerinin çalışmaları bilimsel düzeyde devam ediyor	2432
Bez bebekler insanlara yeni gelir kapıları açıyor	2448
2 yeni raylı ulaşım sistemi İstanbul'a kurulacak	2432
Yunan polisi, erkeklerden çok kadınları dövdü	2424
Göçerler dedelerinden devraldıkları koyun yetiştiriciliğini sürdürüyor	2350
Kovid-19 ile birlikte ekonomik olarak dünyada büyüyen nadir ülkelerden biriyiz	2382

Avrupa'nın 5 büyük liginde görünüm	2372
Bosna Hersek'te Bağımsızlık Günü kutlanıyor	2466
Vorkuta şehri karlar altında	2676
Türk halk müziği korosundan Yunus Emre'ye ait bir çalışma	2643
İsrail Kudüs'te yine ortalığı karıştırdı	2591
Ressam Cemal Toy, sanat yaşamını ve eserlerini anlattı	2411
Cumhurbaşkanı Erdoğan "Kontrollü Normalleşme" döneminin ayrıntılarını açıkladı	2201
MEB'den yüz yüze eğitimin başlamasına ilişkin açıklama	2138
Kamuda mesai saatlerine ilişkin genelge yayımlandı	2134
İşte il il kontrollü normalleşmenin tüm detayları	2682
Hac ibadetini yerine getirmek isteyenler Kovid-19 aşısı olmak zorunda	2405
Yeni normalleşme süreciyle okullarda yüz yüze eğitime başlandı	2262
YKS için son tarih geldi	2370
Normalleşme süreci için ilk start veriliyor	2211
İnsan Hakları Eylem Planı detaylıca açıklanıyor	2169
Bakü Fatih Nuri Paşa'nın vefatının 72. yılında saygı ve minnetle anılıyor	2131
Fransa'nın 'istemediği' düzensiz göçmenlerin yaşam mücadelesi	2208
Süper Lig'de 28. hafta heyecanı başlıyor	2181
Cumhurbaşkanı Erdoğan, İnsan Hakları Eylem Planı Tanıtım Toplantısına katıldı	2179
Yahudiler Mescid i Aksa'yı yıkmak mı istiyor? AA soruyor	2170
Devletler ve teknoloji şirketleri arasındaki etkileşim giderek artıyor	2295
Türkiye 2020'nin son çeyreğinde OECD'nin zirvesinde	2337
Çocukluk hayali ressamlık emeklilikten sonra mutluluğu oldu	2434
Devlet desteğiyle seralar genişledi muz üretimi arttı	2658
Bakan Gül, AA'ya konuk oluyor	2376
Enflasyon rakamları açıklandı	2240
Arabesk müziğin Müslüm Babası: Müslüm Gürses	2255
Türk askeri araçlarından Cobra göreve hazırlanıyor	2137
Moody's yetkilisi AA'nın konuğu oluyor	2405
Akkuyu'da Türk mühendisler ülkelerine hizmet etmenin gururunu yaşıyor	2129
Deprem Yunanistan'ı salladı, Larissa kentinde görüldü	2065
Sinovac firmasının geliştirdiği aşının Türkiye Faz-3 sonuçları belli oldu	2059
Kuzuların annelerini aradığı anlar	2072
Kovid-19 sonrası açılan halı sahalarda yoğunluk görülüyor	1997
Altın üretimi konusunda artış bekleniyor	2094
Abdulhamit Gül, İnsan Hakları Eylem Planı'nın detaylarını paylaştı	2019
Suriyeli çocukların Diriliş Ertuğrul sevgisi	2058
Yerli muzda bu yıl hedef 900 bin ton rekor	1947
Kovid-19, obezite ile bağlantılı olarak	2131
Toplam Okunma	34.642

AA Telegram hesabından yapılan haber paylaşımlarının okunma sayılarına bakıldığında inceleme süresi sonunda paylaşılan 124 haberin toplam 34 bin 642 okunma sayısına sahip olduğu görülmektedir. İnceleme süresi boyunca en az okunan haber bin 912 okunma sayısına sahiptir. En fazla okunan haber ise 3 bin 130 okunma sayısına sahiptir. AA Telegram hesabından paylaştığı haberlerin inceleme süresi sonunda ortalama okunma sayısının 2 bin 399 olduğu görülmektedir.

Tablo 3: DHA Telegram hesaplarında paylaşılan haberlerin okunma sayısı

DHA	
Haber Başlığı	Okunma Sayısı
Çatısı çöken tarihi karakol hurdacıların talanına uğradı	213
'Mor baklava' üretti, siparişlere yetişemiyor	196
İstanbul Boğazı'nda denizanası istilasası	174
Zeytinde büyük hile	188
Erikler toplandı, 500 TL'lik bir fiyata sahip	153
Sokak köpeklerinin saldırısına uğradı, ölümden döndü	169
Nissan'ın yetkilisinin kaçırıldığı davada karar veriliyor	168
Obruk Gölü'nde, su seviyesi azalmaya başladı	194
Gözaltına alınmaktan kaçmak için denize atladı	201
İzmir'de, peruk sipariş eden Nur Sultan gönderilen peruk nedeniyle şaşkına döndü	208
Anzer balı tescil sertifikası alıyor	204
Balıkesir'de 2 bin yıllık mezar steli ele geçirildi	218
Bornoza ile kayak yapan iki turist ilginç görüntüler verdi	211
Kayısının ilk hasadı başlıyor, üreticiler harekete geçti	197
Domuzlar, Sarıyer'de sokağa indi, ilginç görüntüler	202
Buz tutan derelerin çözülmesiyle ilginç görüntüler ortaya çıktı	208
Deri üretimi fabrikasında yağ kazanı nedeniyle patlama meydana geldi	186
Kavanozu 350 lira olan lakerda yok satıyor	194
Toplam Okunma	3.484

DHA Telegram hesabından yapılan haber paylaşımlarının okunma sayılarına bakıldığında inceleme süresi sonunda paylaşılan 18 haberin toplam 3 bin 484 okunma sayısına sahip olduğu görülmektedir. İnceleme süresi boyunca en az okunan haber 153 okunma sayısına sahiptir. En fazla okunan haber ise 218 okunma sayısına sahiptir. DHA Telegram hesabından paylaştığı haberlerin inceleme süresi sonunda ortalama okunma sayısının 193 olduğu görülmektedir.

Tablo 4: İHA Telegram hesaplarında paylaşılan haberlerin okunma sayısı

İHA	
Haber Başlığı	Okunma Sayısı
Hasel'in tutuklanması nedeniyle İspanya'daki protestolar artıyor	418
Bayraktar SİHA, 300 bin uçuş zamanını doldurdu. Yeni bir başarı geldi.	398
Meksika askeriyeye ait uçak düştü, 6 kişi hayatını kaybetti	396
Aşılma Oranları Artıyor	753
Grip vakalarının azalmasında maske kullanımının etkisi olduğu ifade ediliyor	405
Çanakkale Köprüsü aydınlatmalar ile süsleniyor	413
ABD'de 139 yıllık ev, 800 metre uzaklıktaki başka caddeye taşındı.	417
Dalgaların kıyıya attı kadınlara ekmek kapısı oldu	410
İstiklal Caddesi'nde Kovid-19'a rağmen yoğun bir kalabalık göze çarpıyor	397
Bakan Çavuşoğlu, 13 masum insanın öldürülmesi konusundaki sessizliğe tepki gösterdi	384
Ülkemizde 8.104 koronavirüs vakası daha tespit edildi, vakalar artıyor	391

Erdoğan teröristlere karşı net mesajlar verdi	390
Amasya'da bir bağ evinde yangın görüldü	401
Teslim olan teröristlerden Dirayet Dilan Taşdemir itirafı	409
Haftalık vaka sayılarının illere göre dağılımını Bakan Koca açıklıyor	456
Başkan Erdoğan İzmir'de açılışa katılıyor	430
Bal ormanları ülkemize 200 milyon TL'nin üzerinde katkı sağlıyor	421
Randevu sisteminde yaşanan arıza nedeniyle tır şoförleri mağdur	418
İspanya'da rapçi Hasel protestoları 7'inci gününde	448
İstanbul'da araç taklalar atarak uçurumdan uçtu, dehşet anları	442
Yunan savaş uçaklarından Ege'de büyük provokasyon	417
Özlem Zengin'e hakaret eden şüpheli hakkında karar çıktı	365
9.107 koronavirüs vakası daha ülkemizde görüldü	342
Kartal-2 Harekatı'nda yakalan teröristlerden tuhaf itiraflar geldi	334
Düğün konvoyunda feci kaza kamerada	324
Ordu'da korona kararları	347
Tiger Woods aracıyla kaza geçirdi, durumu belirsiz	355
UEFA Şampiyonlar Ligi çeyrek final sonuçları güncellendi	457
Kaza yaptılar, gazetecilere neden çekiyorsun diye sitem ettiler. Yer Kadiköy	467
Merkez Bankası'ndan zorunlu karşılık hamlesi	471
Eren-11 Sehi Ormanları isminin verildiği operasyonlara hız veriliyor	487
2-el araç pazarında alım-satım hızlanıyor	586
Kırağıyla kaplanan donmuş gölet adeta gözden kayboldu	347
İstanbul polisinden gövde gösterisi: Taksim'de dev uygulama	343
Etna Yanardağı, günlerdir püskürttüğü lavlarıyla gökyüzünü aydınlattı.	354
Şırnak'ta teröre karşı ortak tepki için bir araya gelindi	364
Ülkemizde 9.561 koronavirüs vakası daha görüldü, Sayılar artıyor	359
Başkan Erdoğan Açıkladı: Onlara rağmen Kanal İstanbul'u yapacağız	350
Bakan Açıkladı: Sigorta prim teşviki uzatılıyor	337
Sopalarla birbirlerine girdiler, o anlar kameraya yansdı	325
Tottenham, çeyrek finale kalan ilk takım oldu, güncel sonuçlar	331
Libya'da sokaklarda görülen aslan şaşkınlık ve korku oluşturdu	301
Sars-CoV-2'yi durduran bileşik bulundu	427
Moody's Türkiye'nin ekonomik büyümesiyle ilgili tahminlerini yaptı	437
DEAŞ için gözlem yapan şahıs İstanbul'da gözaltına alındı	390
Pendik'te yumruklu kavga, kameralara yansdı	377
Ermenistan ordusu, Paşinyan'ın istifasına yönelik çağrısını yineliyor	376
Türkiye'nin en uzun üçüncü tüneline sona doğru	349
Kahraman polise durdurmaya çalıştığı araç çarptı	343
Fren ile gazı karıştıran sürücü ortalığı birbirine kattı, 3 yaya ezildi	355
Hırsızlardan şaşırtan yöntem	359
Donan Nazik Gölü'nde Eskimoların tekniğiyle balık avlandı	353
2 bin 230 rakımlı Tanin Geçidi üzerinde ilginç görüntüler oluştu	399
Paşinyan, istifasını isteyen orduya rest çekti	387
AP Başkanı Sassoli: 'Pandemiden önceki dünyaya dönmeyecek'	370
Fransa'da bir köyde Starlink projesi istenmiyor	357
Çavuşoğlu'nun Hırvatistan'daki Müslümanlar ile buluşuyor	398
Polisin 'dur' ihtarına uymayıp kaçtı, yakalanınca 'Allah'ın takdiri ne diyelim' dedi	357
Akaryakıt kaçakçılığına yönelik operasyonlar sürüyor, ikinci dalga başladı	339
Köy yerinde snowboard keyfi	297

İlham Aliyev Hocalı katliamının yıl dönümünde açıklama yaptı	301
İşte mutluluğun fotoğrafı	332
Boeing 777 uçağında yine arıza	318
İsmail Demir, Sungur ile ilgili paylaşım yaptı, bilgiler verdi	344
Adana'nın tescilli şalgamı, kebab lavaşıyla birleşti	329
28 Şubat'ın 24'üncü yılı	340
Üzerine buz kütlesi düşen profesör ölümden döndü	349
Garajdan roket çıktı	333
İstanbul'da trafik yoğunluğu arttı, trafik %74 ile durma noktasına geldi	334
İstanbul'da trafik yoğunluğu drone ile görüntülendi	326
Beşiktaş, Denizli'yi 3-0 ile geçti, liderlik devam ediyor	322
ABD, Cemal Kaşıkçı raporunu yayımladı	346
Almanya'dan Şahin ve Türeci'ye liyakat nişanı veriliyor	293
Bakan Akar Havelsan'da gelişmeleri takip ediyor	391
MEB'den yüz yüze eğitim açıklaması!	497
28 Şubat mağduru Öznur Sarı, konuşuyor	393
Fatih Terim'den Fernando Muslera'ya plaket	362
100'e yakın kuş türü görüntülendi, ilginç anlar kameralara yansdı	348
Paşinyan, Genelkurmay Başkanı'nın görevden alınmasını istiyor	348
Sokağa çıkma kısıtlamasını hiçe sayıp piknik yaptılar	374
Şehitlik Abidesi ve dolunayın buluşma anı mest etti	398
Liselerde yüz yüze sınavlar için planlanan tarih '8 Mart'	469
Atmosfere giren meteor Karadeniz'de görüldü	488
Meteoru gören Trabzonlu genç o anları anlattı!	514
28 Şubat konusunda Mustafa Coşkun'dan itiraflar geldi	484
8.424 yeni koronavirüs vakası daha görüldü, sayılar artıyor	417
ISS'deki NASA astronotları uzay yürüyüşüne çıktı	380
Myanmar'da kanlı protestolar devam ediyor	373
ABD'de bir doktor ameliyat sırasında görüntülü olarak duruşmaya katıldı	333
İstanbul semalarında meteor heyecanı	364
Atatürk Havalimanı'nda onlarca uçak yolcularını bekliyor	382
Sokağa çıkma kısıtlamasında ilginç kavga	393
Bakan Karaismailoğlu açıkladı! İstanbul'a iki yeni raylı sistem hattı daha	398
Ermenistan'da sular durulmuyor	391
Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan Kripto paralar hakkında uyarılarda bulundu	371
Güzellik merkezinde kabusu yaşadı	411
Sağlıkta şiddet bu kez doktordan geldi	379
Kardeş Kılıçdaroğlu ağabeyini HDP'den istedi	401
Sarkozy, 3 yıl hapis cezasına çarptırıldı	488
Başkan Erdoğan, Kabine Toplantısı sonrası kararları açıklıyor,	426
MEB'den yüz yüze eğitime geçiş açıklaması	399
Fas'ta aşırı yağışlar sele neden oldu	365
Kamuda mesai saatlerine ilişkin genelge yayımlandı	443
65 yaş üstünün sabah namazı mutluluğu	401
Düşük ve orta riskli bölgelerde yüz yüze eğitim başladı	404
İstasyona dalan tır faciaya yol açıyordu	382
Görme engelli kaçak sünnetçiye suçüstü	378
Ankaralı esnaf kontrollü normalleşmeyi davul ve zurna ile kutladı	373
CHP'li belediye kavşaktaki Osmanlı tuğrasını kaldırdı	380

28 Şubat'ın müdürünün Mersin'de çalıştığı ortaya çıktı	390
Beşiktaş - Fenerbahçe derbisi 21 Mart'ta!	380
Beşiktaş Yeni Malatyaspor'u 1-0 ile geçti, liderlik devam ediyor	364
Bağcılar'da moto kurye, patlayan su borusunun oluşturduğu çukura düştü	395
Erdoğan, Fransa Cumhurbaşkanı Macron ile görüştü	371
Sim kartını çöpe attı, hayatı karardı	358
Şubat ayı enflasyonu açıklandı	337
İstanbul için kuraklık tehlikesi devam ediyor	333
PKK'nın alıkoyduğu uzman çavuştan Gara iddiası	337
CoronaVac, Kovid-19 aşısının Faz-3 Türkiye sonuçları hakkında açıklama yapıldı	344
4 kişilik ailenin motosikletle tehlikeli yolcuğu şaşırttı	325
Yunanistan'da 6,2 şiddetinde deprem meydana geldi. Panik oluştu.	320
Selçuk Bayraktar'a iftiraya tazminat	323
İki genç mühendisin dünyaya açılan, gurur veren hikâyesi	324
Tarlasında bulduğu göktaşı için müşteri bekliyor	309
28 Şubat'ın yasakçı müdürü çıkan haberlerin ardından görevini bıraktı	304
Lübnan'da demir deposunda patlama!	325
CHP heyetine evlat nöbetindeki ailelerden soğuk duş	329
Normalleşme sürecinde merak edilen sorular cevaplanıyor	327
KKTC'de hortum	325
Ülkemizde 24 saatte 11.520 yeni koronavirüs artış vakası	328
Ankaragücü, Galatasaray'ı 2-1 mağlup etti, Galatasaray liderden uzaklaşıyor	296
Paşinyan'dan erken seçim mesajı	310
Bakan toplantısı sonrası açıklamalarda bulunuyor	329
İsveç'te bıçaklı saldırı: 8 yaralı	487
Toplam Okunma	50.965

İHA Telegram hesabından yapılan haber paylaşımlarının okunma sayılarına bakıldığında inceleme süresi sonunda paylaşılan 134 haberin toplam 50 bin 965 okunma sayısına sahip olduğu görülmektedir. İnceleme süresi boyunca en az okunan haber 293 okunma sayısına sahiptir. En fazla okunan haber ise 753 okunma sayısına sahiptir. DHA Telegram hesabından paylaşılan haberlerin inceleme süresi sonunda ortalama okunma sayısının 380 olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

Habercilik açısından değerlendirildiğinde yeni iletişim teknolojileri geleneksel kitle iletişim araçlarının ikinci plana itilmesine yol açmıştır. Anlık mesajlaşma servisleri ise habercilere geleneksel iletişim araçlarına kıyasla daha çeşitli iletişim kurma ve toplulukları yönetme fırsat sunmaktadır. Bu durum belirli zorlukları beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla popülerliğini kaybeden geleneksel iletişim araçlarına kıyasla insanların birbirleriyle hızlı ve etkili bir şekilde iletişim kurmasını sağlayan anlık mesajlaşma servislerinin habercilik açısından birçok boyutuyla ele alınması ve nasıl etkili bir şekilde kullanılabileceğinin irdelenmesi gerekmektedir. Bu çalışmada haber ajanslarından hareketle anlık mesajlaşma servislerinin habercilikte kullanılması açısından bazı sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmada kullanıcı sayısına göre değişim oranları incelendiğinde İHA resmi Telegram hesabının %12,42 artış ile ilk sırada geldiği görülmüştür. Araştırma sürecinde kullanıcı sayısında en az değişim ise %1,19 ile DHA resmi Telegram hesabında görülmüştür. Ancak her üç ajansın katılımcı sayılarının (ajansların ulaştıkları genel kitleler düşünüldüğünde) oldukça

az olduğu göze çarpmaktadır. Mesajlaşma servislerine olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Bu nedenle mesajlaşma servisleri özellikle kullanıcılar açısından habere ulaşma noktasında ilerleyen yıllarda daha önemli hale gelecektir. Tüm bunlara ek olarak ortalama haber sayısına bakıldığında AA'nın 12.4, DHA'nın 1.8, İHA'nın ise 13.4 ortalama haber paylaşım sayısına ulaştığı görülmüştür. Haber ajanslarının Türkiye'de oldukça geniş kitlelere ulaştığı ve günlük haber akışını sağladığı bilinmektedir. Ancak haber ajanslarının Telegram hesaplarından yapılan haber paylaşımlarının sayısı oldukça düşüktür. Ayrıca haber ajanslarının ulaştıkları kitleler düşünüldüğünde paylaşım sayısı ve paylaşımların yapıldığı haber temaları okuyucuya çeşitlilik sağlayacak nitelik ve nicelikte değildir. Tüm bunlara ek olarak haber ajanslarının anlık mesajlaşma servislerinde az sayıda haber paylaşmasının sebebinin, esas müşterilerinin okur değil, diğer medya kuruluşları olduğuna yönelik bir değerlendirme yapılabilir.

AA, DHA ve İHA haber ajansları en çok yaşam temalı haber paylaşmasına karşın aktif haber paylaşma durumları açısından birbirlerinden farklılık göstermektedir. Yapılan bazı çalışmalarda (Algül & Sütçü, 2015, s. 20), (Koyuncu, 2016, s. 61-62), (Ünal, 2020, s. 1016-1026) benzer şekilde AA'nın diğer ajanslara kıyasla sosyal medyada daha düzenli paylaşımlarda bulunduğu, habercilik açısından ise kullanıcıların Facebook'u daha fazla tercih ettiği (Reuters Institute, 2020) gibi çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır. Genel olarak haber amaçlı kullanım açısından ise Twitter'in daha ön plana çıktığı sonucunu ortaya koyan çalışmaların da olduğu ifade edilebilir (Kıyan & Törenli, 2018, s. 38-48). Literatürdeki bu çalışmalarda Telegram ile ilgili herhangi bir veri olmamasına karşın, Telegram kullanımını üzerine yürütülen bu makale çalışmasında farklı dijital iletişim araçlarına kıyasla haber ajanslarının durumları (düzenli paylaşım yapılması, kullanıcı sayısı vd.) açısından çeşitli değerlendirmeler yapılabilir.

AA Telegram hesabından paylaşım yapılan haberlerin günlük okunma ortalaması 2 bin 399'dur. Kullanıcı sayısı ile bir haberin günlük okunma ortalaması arasındaki fark oldukça yüksektir. Kullanıcı sayısı ve okunma sayılarındaki ortalama incelendiğinde en yüksek aktiflik DHA Telegram grubunda görülmektedir. Haber ajanslarının temel müşterisi okur değildir, diğer medya kuruluşlarıdır. Nitekim haberlerin okunma sayısının düşüklüğü de bunu göstermektedir. Bu nedenle anlık mesajlaşma servisinde haber paylaşımının azlığı ve okunma ortalamaları nihai okura yönelik uygulamalara yeterince önem vermemelerinden kaynaklanıyor olabilir. Bunlara ek olarak medya kuruluşları olan Sputnik (14.036) ve Euronews (7.169) Telegram hesapları bu çalışmanın yapıldığı haber ajanslarına kıyasla çok daha yüksek kullanıcı sayısına sahiptir. Bu nedenle Telegram üzerinden medya kuruluşlarının temel alındığı ek çalışmalar anlık mesajlaşma servislerinin durumu için yol gösterici olabilir.

Yabancı literatüre bakıldığında Telegram üzerinden haber paylaşımları ve okunma ortalamalarıyla ilgili çok az sayıda çalışma yapılmıştır. Yapılan bir çalışmaya göre, Telegram, tesadüfi haber tüketimini kolaylaştırırken, habercilik açısından okuyucu sayısındaki azalmayı yavaşlatmanın bir yolu olarak değerlendirilebilir. Bunlara ek olarak Telegram haber tüketim modelleri açısından önemli bir temsili oluşturmaktadır. Kullanıcıların Telegram aracılığıyla haberleri neden ve nasıl tükettiğine yönelik yapılan değerlendirmede temel cevapların bilgi edinme, erişilebilirlik, eşzamanlılık, sosyalleşme olduğu ortaya çıkmıştır (Lou, Tandoc Jr, Hong, vd., 2021, s. 12-14). Telegram'ın İran'daki gazetecilik faaliyetleri üzerindeki etkilerinin değerlendirildiği bir başka çalışmada, uygulamanın haber yaymak için yoğun bir şekilde kullanılmasının habercilik tarzını derinden değiştirebileceği ifade edilmiştir. Çalışmada ayrıca Telegram'ın haberin içeriğinden çok haberin şeklini etkilediğine yönelik çıkarımlar yapılmıştır. Bunda haber yazmanın eski standartlarının terk edilmesi ve çoklu medya özelliğiyle bütünleşmesinin etkisi bulunmaktadır (Kermani, 2018, s. 185). Bu makale çalışması haber ajanslarının Telegram kullanımını üzerine yapılırsa da diğer medya kuruluşları ve nihai okurun Telegram kullanımına yönelik daha kapsamlı çalışmalar yapılmalıdır. Böylece haber ajansları,

medya kuruluşları ve nihai kullanıcıların Telegram üzerinden haberciliğe bakışı açısından kapsamlı sonuçlara ulaşılabilir. Tüm bunlara ek olarak haber ajanslarının da sosyal medyayı daha fazla kullanması ve ajansın etkinliğini artırması için anlık mesajlaşma servislerine daha fazla önem vermesi Telegram'ın habercilik açısından etkin kullanılmasına yardımcı olabilir.

Sonuç olarak teknoloji tabanlı medya her geçen gün insanların yaşamlarına daha derinden etki etmektedir. Etkilerin ortaya çıkarılabilmesi için bu teknolojilerin bir parçası olarak farklı disiplinlerden gelen çeşitli değerlendirmeler gereklidir. Anlık mesajlaşma servislerinin habercilik açısından etkilerinin ele alınması, buralarda bulunan farklı kitlelerin değerlendirilmesi, anlık mesajlaşma servislerinin kullandığı teknolojilerin gelecekteki habercilik anlayışını nasıl şekillendireceği, teknolojilerin ortaya çıkardığı zorluklarla habercilerin ne şekilde mücadele edebileceği gibi ortaya çıkabilecek sorunlara yönelik daha kapsamlı çalışmalar gerekmektedir.

Kaynakça

- AA. (2021). *Kuruluşundan Bugüne Anadolu Ajansı*. Erişim Tarihi: 29.03.2021. <https://www.aa.com.tr/tr/p/tarihce>
- Algül, A., & Sütçü, C. (2015). Değişen Haber Algısı: Kullanıcılar Sosyal Medyada Haberleri Nasıl Değerlendiriyorlar? *Global Media Journal Turkish Edition*, 11(6), 18-34.
- Alleyne, M., & Wagner, J. (1993). Stability and Change at the “Big Five” News Agencies. *Journalism & Mass Communication Quarterly*.
- AP. (2021). *Our Story*. Erişim Tarihi: 21.02.2021. <https://www.ap.org/about/our-story/>
- Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- BBC News. (2020, 10 19). *Thailand protests: Authorities move to ban Telegram messaging app*. Erişim Tarihi: 11.04.2021. <https://www.bbc.com/news/world-asia-54598956>
- Beckett, C. (2008). *SuperMedia: Saving Journalism So It Can Save the World*. New Jersey: Wiley-Blackwell.
- Chau, D. (2021, 01 19). *Donald Trump supporters embrace Signal, Telegram and other 'free speech' apps*. Erişim Tarihi: 06.04.2021. <https://www.abc.net.au/news/2021-01-20/donald-trump-social-media-apps-free-speech-privacy/13071206>
- CNN Türk. (2021, 01 11). *Telegram, BİP, Signal ve Dedi ilk 5'te, WhatsApp 20. sıraya kadar düştü*. Erişim Tarihi: 08.03.2021. <https://www.cnnturk.com/teknoloji/telegram-bip-signal-ve-dedi-ilk-5te-whatsappin-dususunu-ise-suruyor>
- DHA. (2021). *DHA Kurumsal*. Erişim Tarihi: 09.03.2021. <https://www.dha.com.tr/satis/kurumsal.asp>
- Girgin, A. (2002). Haber Ajansı. *Selçuk İletişim*, 2(2), 107 - 116.
- İHA. (2021). *İHA Hakkımızda*. Erişim Tarihi: 02.04.2021. <https://www.iha.com.tr/hakkimizda.html>
- Kermani, H. (2018). Telegramming News: How have Telegram channels transformed journalism in Iran? *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*(31), 168-187.
- Kıyan, Z., & Törenli, N. (2018). Sosyal Medyanın Gazetecilikteki Rolü: Türkiye'deki Haber Kuruluşları Üzerine Bir İnceleme. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 32-52.
- Koyuncu, E. (2016). Haber Ajanslarının Instagram ve Twitter Kullanımının Doğrudan Topluma Ulaşım ve Etkileşim Yönünden İncelenmesi. *İNİF E-Dergi*, 1(2), 50-63.
- Lou, C., Tandoc Jr, E., Hong, L., Pong, X., Lye, W., & Sng, N. (2021). When Motivations Meet Affordances: News Consumption on Telegram. *Journalism Studies*, 22(6), 1-19.
- Newman, N. (2020). *Executive Summary and Key Findings of the 2020 Report*. Erişim Tarihi: 03.04.2021. <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2020/overview-key-findings-2020/>

- Nicas, J., Isaac, M., & Frenkel, S. (2021, 01 13). *Millions Flock to Telegram and Signal as Fears Grow Over Big Tech*. Erişim Tarihi: 08.04.2021. <https://www.nytimes.com/2021/01/13/technology/telegram-signal-apps-big-tech.html>
- Özyal, B., & Tosun, G. (2017). Dijital Gazeteciliğin Gelişen Bir Formu Olarak Mobil Gazetecilik. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(28), 60 - 81.
- Reuters. (2018, 04 30). *Iran's judiciary bans use of Telegram messaging app: state TV*. Erişim Tarihi: 09.03.2021. <https://www.reuters.com/article/us-iran-telegram-apps-idUSKBN1I11JM>
- Reuters. (2020, 08 18). *Russia lifts ban on Telegram messaging app after failing to block it*. Erişim Tarihi: 14.04.2021. <https://www.reuters.com/article/us-russia-telegram-ban-idUSKBN23P2FT>
- Reuters. (2021). *Content Types*. Erişim Tarihi: 08.03.2021. <https://www.reutersagency.com/en/content-types/pictures/>
- Reuters Institute. (2020). *Reuters Institute Digital News Report 2020*. Erişim Tarihi: 27.03.2021. <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2020/turkey-2020/>
- Rosenblatt, J. (2021, 01 26). *Google Pressed in Lawsuit to Dump Telegram Just Like Parler*. Erişim Tarihi: 16.04.2021. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-01-25/telegram-deserves-same-fate-as-parler-suit-against-google-says>
- TASS. (2021). *TASS History*. Erişim Tarihi: 11.03.2021. <https://tass.com/history>
- Tavşancıl, E., & Aslan, A. (2001). *İçerik Analiz ve Uygulama Örnekleri*. İstanbul: Epsilon.
- Telegram. (2020). *Telegram'ın Evrimi*. Erişim Tarihi: 19.03.2021. <https://telegram.org/evolution>
- Telegram. (2020, 08 01). *Voice Calls: Secure, Crystal-Clear, AI-Powered*. Erişim Tarihi: 12.02.2021. <https://telegram.org/blog/calls>
- Telegram. (2021). *Taking Back Our Right to Privacy*. Erişim Tarihi: 08.01.2021. <https://telegram.org/blog/unsend-privacy-emoji>
- Theguardian. (2020, 11 07). *'Nobody can block it': how the Telegram app fuels global protest*. Erişim Tarihi: 01.04.2021. <https://www.theguardian.com/media/2020/nov/07/nobody-can-block-it-how-telegram-app-fuels-global-protest>
- Thrift, N., Tickell, A., Woolgar, S., & Rupp, W. (2014). *Globalization in Practice*. Oxford: Oxford University Press.
- Tokgöz, O. (2015). *Temel Gazetecilik*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- TRT Haber. (2021, 01 12). *Telegram 500 milyon kullanıcıya ulaştı*. Erişim Tarihi: 26.02.2021 <https://www.trthaber.com/haber/bilim-teknoloji/telegram-500-milyon-kullaniciya-ulasti-546624.html>
- UPI. (2021). *About UPI*. Erişim Tarihi: 23.03.2021. <https://about.upi.com/>
- Ünal, A. (2020). Yeni Medya ile Yeni Gazetecilik Anlayışı: Haber Ajanslarının Sosyal Medya Gazeteciliği Açısından İncelenmesi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7(2), 1011 - 1031.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6 b.). Ankara: Seçkin Yayınevi.